

Beyond the School Gates: An International Perspective On Community Schools¹

Alan Dyson

Centre for Equity in Education, University of Manchester

Alan Dyson is professor in Onderwijs aan het Centrum voor Gelijkheid in Onderwijs (Centre for Equity in Education) van de Universiteit van Manchester. Hij werkt vooral rond onderwijs in een stedelijke context en het creëren van gelijke kansen. Hij deed heel wat onderzoek naar 'Brede School' (Community Schools) en volgt ontwikkelingen op dit terrein op de voet op.

Deze tekst is een verslag van zijn lezing op de Studiedag 'Starten met een Brede School' (24 oktober 2012). In dit verslag zijn illustraties uit zijn powerpoint toegevoegd.

Inleiding

In zijn lezing gaat professor Dyson in op een internationaal perspectief op Brede School. Hij maakt evenwel een kanttekening bij het 'internationale aspect'. Immers baseert hij zich op Engelstalige literatuur over het concept Brede School. Alles wat in het Engels uitgegeven is of uitgebracht wordt is opgenomen. Dit impliceert dat heel wat praktijken, die niet vertaald worden naar het Engels, of waar geen informatie in het Engels over terug te vinden is, niet opgenomen worden. Een beperking van het overzicht waar we ons bewust van moeten zijn.

Het concept Brede School

Internationaal, maar ook binnen landen, is er niet één specifieke term die gebruikt wordt voor Brede School. Zo wordt er in het Verenigd Koninkrijk gesproken over Community Schools, Full Service Schools etc. De verschillende termen die internationaal gebruikt worden geven aan dat er heel veel

¹We vertalen in dit verslag de term 'Community Schools' met 'Brede School'.

verschillende ontwikkelingen zijn. Zo zie je dat in Canada er gewerkt wordt vanuit het bouwen aan een inclusieve samenleving en aan het rekening houden met culturele en etnische groepen. Naast ontwikkelingen zijn er ook verschillende rationales. Zo zijn er in Oost-Europa vooral Brede Scholen in het kader van democratiseringsbewegingen: men zet dan vooral in op Brede School om mensen aan te moedigen om het woord te nemen en zelf het heft in eigen hand te nemen.

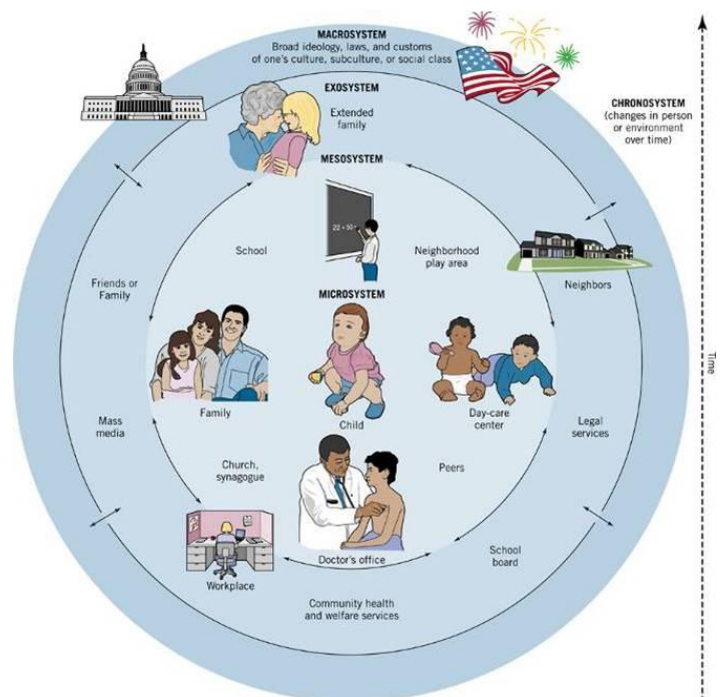
Waarom starten?

Dominante redenen voor het starten met Brede School liggen in het creëren van gelijke kansen. Dit om meer efficiënt te werken en bepaalde doelgroepen (vaak arme families) te bereiken. Brede Scholen spelen vaak vooral een rol in achtergestelde gebieden. Maar, dat wil niet zeggen dat Brede School voor andere contexten geen nut heeft, integendeel, het gaat dan over een andere invulling, andere accenten waar men met Brede School aan werkt.

Hoe ontwikkelen en leren kinderen?

Alan Dyson refereert naar het ecosysteem van Bronfenbrenner. Bronfenbrenner (1979) is een psycholoog die een ecologisch systeemmodel ontwikkelde. In zijn theorie maakt hij het onderscheid tussen verschillende systemen:

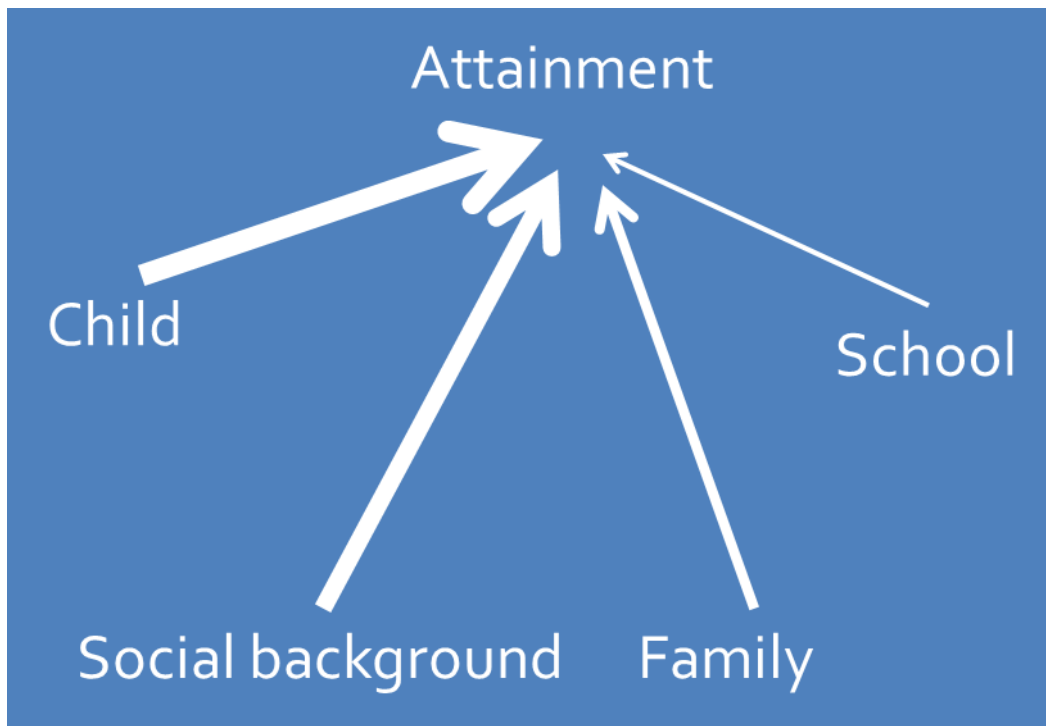
- **Microsysteem:** in het microsysteem gaat het over de mensen en instellingen waar een kind regelmatig én direct mee in contact komt: het gezin, de school, de dokter, ...
- **Mesosysteem:** Het mesosysteem gaat over de verbindingen tussen alle elementen in het microsysteem (ook leeftijdsgenootjes, buurt, omgeving van de school, gezin, ...)
- **Exosysteem:** In het exosysteem worden invloeden gevat van instellingen en sociale groepen waar een kind niet rechtstreeks mee in contact komt.
- **Macrosysteem:** Het macrosysteem bevat verschillende aspecten zoals de wereldeconomie, verschillende perspectieven, etc.

De school is slechts één element van het systeem. Het is een belangrijke factor, maar niet de enige factor. De school bevindt zich in een groter systeem en vormt daar één onderdeel van.

“People in schools don’t understand what is going on outside the school.”

Kathryn Duckworth ging na wat de meest belangrijke determinant is van wat kinderen doen. In haar onderzoek maakte ze het onderscheid tussen vier contexten:

- Kenmerken van het kind
- Interacties in de familie
- Schoolcontext
- Sociale achtergrond

Ze ging voor deze contexten na wat hun invloed is op prestaties van leerlingen in het lager onderwijs. Verschillende contexten dragen verschillend bij: de dikste pijl loopt vanuit kindkenmerken naar prestaties, gevolgd door sociale achtergrond, de familie-interactie en de school.

The effects of school 'improvement'

Kan men, door enkel in te zetten op het verbeteren van de kwaliteit van scholen (organisatie, leerkrachthandelen en curriculumverbeteringen) het effect van scholen om gelijke kansen te creëren verbeteren?

Wat blijkt uit onderzoek als het gaat over effecten van het inzetten op het verbeteren van scholen?

"Sociale klasse blijft de sterkste voorspeller van onderwijsprestaties (achievement) in het Verenigd Koninkrijk, waar de kloof op vlak van sociale klasse voor onderwijsprestaties een van de grootste is in de wereld."

"Zelfs als we alle factoren vinden die maken dat scholen meer of minder effectief zijn, kunnen we nog steeds niet meer dan 30% van de variantie in leerlingresultaten beïnvloeden. Daardoor is het meer en meer duidelijk geworden dat een enge focus op de school als instelling niet voldoende is om te werken aan meer gelijke onderwijsuitkomsten ..."

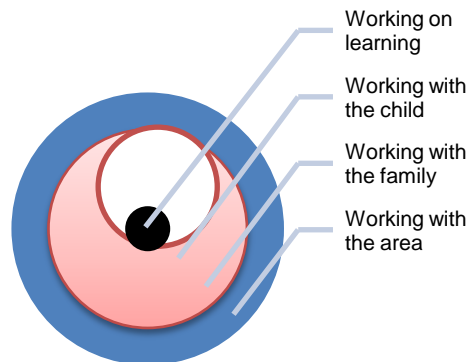
Interventies zijn nodig om meer impact te hebben op de omgeving van leerlingen en onderwijskansen.”

Vier niveaus om schoolresultaten en levenskansen te verbeteren

- Werken aan leren
- Werken met het kind
- Werken met de familie
- Werken met de omgeving

“Schools can’t do everything, but schools can do something.”

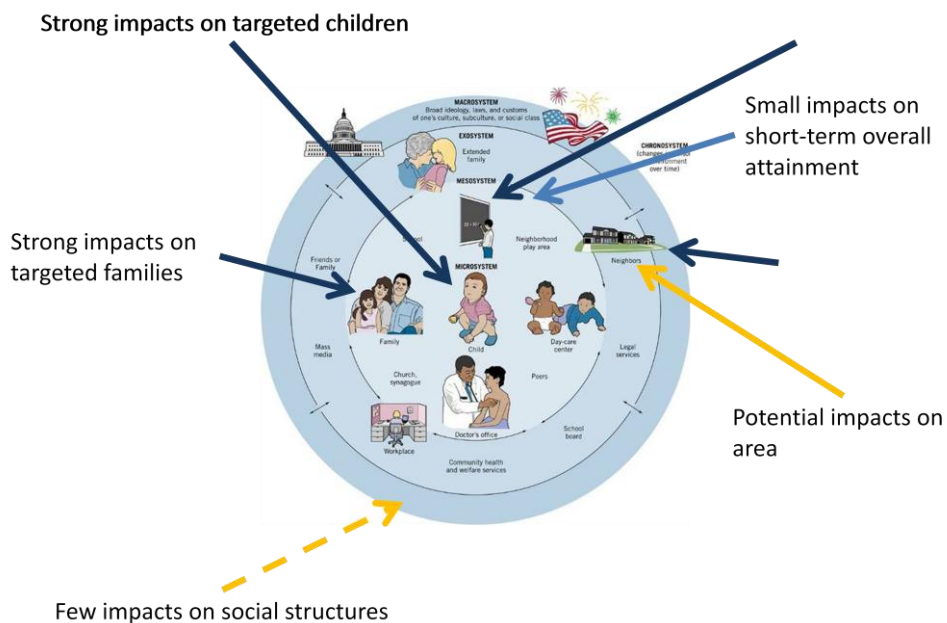
(Muys, 2010)

De impact van Brede Scholen

Het effect van Brede Scholen onderzoeken, is niet evident. Er zijn zoveel factoren die van invloed zijn, ook op langere en kortere termijn, dat het soms moeilijk is dit te onderzoeken. In deze slide gaat Alan Dyson in op een aantal elementen die een grote impact blijken te hebben en een aantal die een kleinere impact hebben.

Zo blijkt uit onderzoek dat er een grote impact is op de kinderen waarop de acties gericht zijn, op schoolverbetering, en op de families en buurtbewoners die betrokken zijn (waarop acties gericht zijn). De Brede School heeft mogelijke impact op de omgeving en kleine impact op korte termijn algemene bereik en kleine impact op sociale structuren.

Een voorbeeld uit de VS

In de VS is er in Harlem een Harlem's Children's zone gestart. Er wordt rond kinderen een heel kader gecreëerd van verbindingen. In onderstaand schema wordt de structuur samengevat:

- Onderliggend programma's voor het opbouwen van de gemeenschap
- Vervolgens familie, sociale diensten en gezondheidsprogramma's
- En daar bovenop onderwijs in een doorgaande lijn, zonder 'breuken' tussen verschillende onderwijsniveaus en hoog kwaliteitsvol onderwijs met hoge verwachtingen.

Children's zones for Europe?

De benadering in Harlem is heel specifiek. Het is de vraag of het werken met 'kindzones' ook iets voor Europa zou kunnen betekenen. Alan Dyson plaatst wat kanttekeningen bij de werking in de VS (lees het artikel, zie bibliografie).

Key steps

Verschiede stappen kunnen gezet worden. Je kan eender waar in deze cirkel starten:

- Analyseren van lokale dynamiek
- Vinden van de juiste partners
- Strategische planning
- Middelen zoeken
- Evalueren

Analyse, planning en evaluatie zijn cruciaal

Het is niet noodzakelijk zo om alles eerst uitvoerig te plannen en dan pas over te gaan tot actie. Je kan perfect starten met een kleine activiteit, om vervolgens uit te groeien naar structurelere ingrepen. Maar een Brede School mag niet blijven hangen bij het organiseren van kleine activiteiten.

"Start something & think big".

Alan Dyson illustreert dit met volgend voorbeeld:

Het is: *"Ready, aim, fire"*

Maar in realiteit wordt vaak als volgt gewerkt: *"Ready, Fire, Aim"*.

Wat vooral belangrijk is, is toch blijven duiden waarom men acties opzet, wat het doel is en waar men naartoe wil. Enkel zo kunnen acties bijgestuurd worden en kan er afgestemd worden.

Key partners

Op verschillende niveaus situeren zich verschillende partners. Alan Dyson plaatst deze in het ecosysteem van Bronfenbrenner en geeft zo aan dat verschillende soorten partners betrokken zijn (welzijn, gezondheid, ...).

Meer lezen?

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Cummins, Colleen, Todd, Liz & Dyson, Alan (2011). *Beyond the school gates. Can full service and extended schools overcome disadvantage?* Oxon: Routledge.

Dyson, A. & Kerr, K. (2011). [Taking Action Locally: schools developing innovative area initiatives](#). Manchester: Centre for Equity in Education, University of Manchester.

Dyson, A., Kerr, K., Raffo, C. & Wigelsworth, M. (2012). [Developing children's zones for England](#). London: Save the Children

Duckworth, Kathryn (2008). [The influence of context on attainment in primary school: interactions between children, family and school contexts](#). London: Centre for Research on the Wider Benefits of Learning, Institute of Education.

Muijs, D. (2010) Effectiveness and disadvantage in education: Can a focus on effectiveness aid equity in education?, in: C. Raffo, A. Dyson, H. Gunter, D. Hall, L. Jones & A. Kalambouka (Eds) *Education and poverty in affluent countries*. London, Routledge), 85-96.

Meer weten over Harlem Children's zone?

- **Website:** Harlem children's zone: <http://hcz.org/>
- **Interessante reportage:** <http://www.waitingforsuperman.com/action/>
- **In Rotterdam:** Peterink, Sabine (2012). De Harlem Children's Zone in Rotterdam-Zuid. In: Studulski, Frank & Peterink, Sabine: [Nieuwe trends in brede scholen en kindcentra](#). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Verslag: Lia Blaton

Foto's: Vicky Verley

